

4 Maart 1952

2909

MIN. VOOR UNIEZ EN OVERZ RIJKS-

CODETELEGRAM

DELEN.

FC

cc H. Blm.

HOLLANDIA

3138

4-3-52

4-3-52

GEHEIM

Ik moge naar aanleiding van het telegram van 28 Februari van Rebel aan Wansink er op wijzen, dat de mededeling in het commentaar dat de bewoners van Gebe geen tuinen op Gag bezitten materieel onjuist is. In Mei 1951 bezaten 35 à 40 inwoners van Gebe van de kampong Umera volgens officiële opgave klappertuinen op Gag met het niet onaanzienlijke totaal van ongeveer 25.000 bomen. Mogelijk kan worden verwacht, dat thans de lijst van republikeinse zijde zal worden gepubliceerd, ten bewijze dat "de Nederlandse voorlichting bewust onjuist, ergo de Nederlandse zaak kennelijk onzuiver" is. Wellicht zijn de volgende gegevens van belang: volgens een intercept van 12 April 1951 berichtte de eskader-commandant Molukken ex-AIRI naar Djakarta, dat van Nederlandse zijde "geinfiltreerd" was op Gebe en aan bezitters van tuinen verboden werd hun producten van Gag af te voeren naar Gebe. Verder zouden Gebe-ers gearresteerd zijn, weshalve thans van republikeinse zijde wordt overgegaan tot militaire bezetting van Gebe. De Republikeinse militaire bezetting kwam 16 April op Gebe aan, maar werd in Mei daaraanvolgend wederom opgeheven. Het is juist, dat in gevolge instructie om de bevolking's producten voortaan uitsluitend te doen verhandelen via Sorong, door het Nederlandse bestuur aan de klapperbewerker uit Gebe medegedeeld werd, dat van Gag afkomstige copra slechts verhandeld kon worden via Saonek. De tuinbezitters gevoelden dit echter niet als een beperking van hun vrijheid, maar veel eer als een gunst, aangezien de copra via Saonek een 3 à 5 maal hogere prijs opbrengt dan tevoren via Gebe.

Inzake de door de AIRI beweerde arrestaties kan worden medegedeeld, dat destijds 4 personen te Saonek tijdelijk werden aangehouden en te Sorong werden verhoord. Een hunner bekende hierbij reeds tevoren te zijn uitgezonden als spion door een officier van de TNI op Halmahera. Allen werden na verhoor huns wegs gezonden. De bevolking van Umera werd in Januari van het vorig jaar door Republikeinse autoriteiten - vermoedelijk HPB Weda Halmahera - aangezegd haar bezoeken aan Gag te staken, terwijl onbekenden kort daarna tuinhuisjes op Gag verbrandden. Nadien echter werden tuineigenaars uit Gebe wederom periodiek op Gag gesignaleerd.

Ik moge naar aanleiding van de slotzin van Rebel's commentaar opmerken, dat de gerustheid onder de bevolking door dezerzijdse actie en machtsvertoon grotendeels werd hersteld, zodat onder andere naar misool uitgewekenen thans zijn terugkeerd naar eigen woonplaats waar de toestand over het algemeen normaal is. Ik heb nog geen

Ter beveiliging van code-verbindingen zijn o.a. de volgende punten van belang:--

1. Op een codetelegram mag telegrafisch niet in open taal worden geantwoord.
2. Over de inhoud van een codetelegram mag niet met verwijzing naar dat telegram per telefoon worden gesproken.
3. Dossiers, welke codetelegrammen bevatten (ook in paraphrase), dienen veilig te worden opgeborgen.
4. Klappapier, carbonpapier en dergelijke verband houdende met codetelegrammen dienen te worden verbrand (versnipperen is niet voldoende).
5. Afschriften van paraphrasen van codetelegrammen mogen uitsluitend door de afd. Verbindingen worden vervaardigd.

-2-14

Ref. nr. 2909

CODETELEGRAM

GEHEIM

volledig rapport ontvangen over de infiltratie welke heeft plaats gehad, het staat echter volkomen vast, dat in casu van een vreedzaam bezoek van tuinbezitters van Gebe aan Gag geen sprake is, doch wel degelijk van een doelbewuste verstoring van de orde.

VAN WAARDENBURG 258.

14

Kr/MS

Ter beveiliging van code-verbindingen zijn o.a. de volgende punten van belang:—

1. Op een codetelegram mag telegrafisch niet in open taal worden geantwoord.
2. Over de inhoud van een codetelegram mag niet met verwijzing naar dat telegram per telefoon worden gesproken.
3. Dossiers, welke codetelegrammen bevatten (ook in paraphrase), dienen veilig te worden opgeborgen.
4. Kladpapier, carbonpapier en dergelijke verband houdende met codetelegrammen dienen te worden verbrand (versnipperen is niet voldoende).
5. Afschriften van paraphrassen van codetelegrammen mogen uitsluitend door de afd. Verbindingen worden vervaardigd.